

Ben je opgevoed met protestantse ingetogenheid en 'Sola Scriptura', dan gaan er vaak onwillekeurig alarmbellen rinkelen, zodra je termen opvangt als liturgisch bloemschikken en kerkelijke kleuren-symboliek. We associëren zulke zaken al snel met vrijzinnigheid. Lang niet altijd terecht: juist in de lijdenstijd (40-dagentijd) kunnen ze christenen helpen stil te staan bij het Evangelie.

Liturgie krijgt kleur in lijdenstijd

De oude reclameslogan 'Zeg het met bloemen' blijkt springlevend in de gereformeerd-vrijgemaakte kerk in Lelystad – in ieder geval wat de praktische toepassing ervan betreft. De verkondiging van Gods Woord wordt hier, onder andere in de lijdenstijd, fleurig onderstreept.

Vormen

"Wat God geschapen heeft, de bloemen met al hun prachtige vormen en kleuren, kun je gebruiken om Zijn boodschap door te geven," vertelt gemeentelid Hilde van der Molen. Zij houdt zich al geruime tijd met liturgisch bloemschikken bezig en heeft diverse workshops gevolgd. Ze is

heel enthousiast. "Twee jaar geleden kregen we een grote, nieuwe kerk in Lelystad. Het leek ons leuk om grote bloemstukken te maken, om de feestelijke opening op te luisteren. Dat bleven we elke zondag doen, tot we op een gegeven moment dachten: we kunnen die bloemstukken ook gebruiken om iets toe te voegen aan de liturgie, zodat bloemen het Evangelie kunnen ondersteunen."

Voor de leken: wat bedoelen we met 'liturgisch bloemschikken'?

"Bij liturgisch bloemschikken gaat het erom dat je, door bewust gebruik te maken van bepaalde vormen, kleuren en materialen, de bijbelse boodschap probeert uit te dragen via bloemstukken. Bij zo iets feestelijks als een doopdienst, kun je bijvoorbeeld iets doen met witte en blauwe kleuren. Wit staat voor reinheid, blauw voor water – dat kun je daarmee heel mooi uitbeelden! Is er iets verdrietigs in de gemeente, dan maak je een stuk met kleuren die verdriet uitdrukken, zoals rood en paars. Een bloemstuk heeft dan iets meer te vertellen dan anders. Het belangrijkste is dat je rekening houdt met kleuren en materialen. Bij de lijdenstijd denk je aan de kleuren paars tot roze. Je kunt bijvoorbeeld een kruis maken van grote takken of boomstammetjes, die je met ruwe touwen samenbindt. Als je dat kruis rechtop zet, kun je daaronder Getsemane uitbeelden, met bloemen in bakken, in de kleuren van de lijdenstijd. Heide bijvoorbeeld, maar cyclamen en orchideeën hebben ook die mooie, paarse kleur. In onze kerk is in de muur achter het liturgisch centrum een groot, glazen kruis aanwezig. Vorig jaar hebben we een ruwhouten kruis in het liturgisch centrum gezet. Op de scheiding van de twee kruislijnen hebben we ook nog een mooi bloemstuk gemaakt."

Beamer

Voor wie geen kaas heeft gegeten van de

christelijke kleurensymboliek, wordt in Lelystad de betekenis uitgelegd met behulp van een beamer. "Op de zaterdag dat het bloemstuk klaar is, maken we er een digitale foto van. Die projecteren we vervolgens op de muur, met een uitleg erbij, zodat iedereen weet wat we ermee bedoelen. De meeste gemeenteleden vinden het érg mooi; ik krijg heel vaak complimenten. We doen het trouwens met z'n drieën hoor, en soms met z'n viereën: drie vrouwen en één man. Om de beurt, want elke week is wel een beetje veel."

Helpt dit liturgisch bloemschikken om nadrukkelijker stil te staan bij Christus' lijden?

"Dat vind ik wel! Met Goede Vrijdag kun je bijvoorbeeld iets met rood doen, de kleur van het lijden, en paars, de kleur van verdriet. Of iets met grote stenen, om daar

'Bloemen kunnen het Evangelie ondersteunen'

een soort gesloten graf van te maken. Met Pasen kun je de steen dan afgewenteld hebben, en daarbij iets doen met heel lichte bloemen, want dan is de Heer opgestaan!"

Moet je er een gevoelsmens voor zijn om dit mooi te vinden?

"Nee. Als mensen het zien en je geeft er uitleg bij, dan vinden ze het – ook als ze er niet echt verstand van hebben – mooi. Ze merken dat het iets zégt. Als je van iemand houdt, geef je toch ook rode rozen? Rood is niet alleen de kleur van het lijden, maar ook van de liefde. Een mooie gedachte in de lijdenstijd! In de paastijd laat

je met witte of gele voorjaarsbloemen zien dat het Licht is gekomen. Ik vind het geweldig om hiermee bezig te zijn! Je hoeft trouwens niet het hele jaar door liturgisch te schikken. Je kunt het ook alleen doen bij bijzondere gelegenheden, zoals de lijdenstijd, als ondersteuning van het Woord."

Onvervalst Fries

Ook ds. Tjitze Tjepkema, onvervalst Fries en PKN-predikant in Bolsward, steekt zijn liefde voor de christelijke kleurensymboliek niet onder preekstoelen of kerkbanken. Op de vraag hoe het komt dat we zaken als liturgisch bloemschikken en werken met kleuren al snel in verband brengen met meer vrijzinnige hoeken van onze kerkelijke kaart, reageert hij: "In die kringen zie je soms dat men gebrek aan inhoud camoufleert met heel veel vorm. Het klopt dat je ermee aan de haal kunt gaan, maar tegenwoordig is het helemaal geen teken van vrijzinnigheid meer. Ook in christelijk-gereformeerde kerken, in vrijgemaakte, orthodoxe en confessionele kringen maakt men er gebruik van – het heeft inmiddels veel breder ingang gevonden dan veel mensen denken. Gelukkig maar. Ik houd niet van het tegen elkaar uitspelen van vorm en inhoud. De inhoud moet voorop staan. Zolang de vorm de drager is van de inhoud, is er niets aan de hand."

(vervolg op pag. 73)

